

10 Idees que a mi m'han ajudat a motivar els estudiants en el pas abrupte a la no presencialitat

Em permeto donar un conjunt d'idees que a mi m'han servit, i potser a algú li poden fer servei, en relació a com mantenir la motivació dels nostres estudiants.

Són reflexions personals, i en cap cas conformen una guia, o un manual, en primer lloc perquè la idiosincràsia de cada assignatura, de cada grup-classe, de cada professor, genera elements tan variats, que seria impossible. Només pretenc compartir unes pautes, un decàleg (perquè en són 10) d'idees que em serveixen per motivar a l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge, davant d'aquesta situació no ordinària, de pas cap a una docència no presencial de forma abrupta.

1. Estem en uns moments complexos, confinats a casa, lluitant contra aquesta terrible pandèmia, i podem trobar-nos molts alumnes en situacions diverses i on la tasca d'estudi pot no ser prioritària. També es pot donar el cas de que manquin de les eines informàtiques o de connectivitat suficients per seguir una docència online.

El primer consell que donaria és corroborar la situació individual dels alumnes. Pot ser demanant una resposta al fòrum, o enviant un e-mail privat, això pot donar lloc a respostes més sinceres. Àdhuc resposta per WhatsApp, el que pugueu, però corroboreu de forma personalitzada, que tothom hi és i pot seguir les classes.

2. També és important assumir que el seguiment de totes les tasques de totes les matèries, i de forma irregular (perquè no estem davant d'una proposta regularitzada) genera gran estrès i incertesa en els estudiants. Si volem que aquest seguiment sigui efectiu, hem de saber temporitzar i dosificar l'esforç que demanem als estudiants. Si carreguem excessivament de feina als estudiants no els ajudem a seguir la matèria i el resultat serà contraproductiu.

La segona idea és aclarir molt detalladament com avaluarem l'assignatura. Si hi ha canvis respecte la guia docent cal explicar-los com més aviat millor, i seria interessant "pactar" amb els estudiants les noves pautes avaluatives. La figura del delegat / de la delegada és clau. Tinguem-la al nostre costat, ens ajudarà.

3. Segurament, tots volem mantenir els continguts previstos, i desitgem mantenir el ritme inicial (original) de periodicitat de temes. No és viable, a priori no és viable.

El tercer consell seria determinar què és allò veritablement essencial, i validar si hi ha alguna part del temari no imprescindible. La deixarem per properes matèries, i per moments millors. Anem a lo essencial. I en això dedicar àdhuc més temps.

4. Els alumnes necessiten feedback, en la mesura que la situació és especialment difícil, perquè per ells, també és nova. Certament i en general, els estudiants semblen més destres en algunes eines audiovisuals, en xarxes socials, però fins ara ningú no els ha demanat fer les classes online. Ells també necessiten ajuda.

La quarta recomanació és ser molt específics i molt clars en el com i en el quan. Determinar quines eines TIC necessiten, si tot estarà a Atenea (molt recomanable), si usarem un canal de YouTube, o un MEET de G-suite, o un programari de pràctiques, i ens hem d'assegurar que coneixen l'eina, i com la farem servir. També hem de clarificar l'horari de classes, o quan penjarem els vídeos o documents o podcasts, quan demanarem tasques i com s'entreguen, quan farem consultes, etc. Recordem el concepte ECTS i comptabilitzem molt bé el pes de feina que podem exigir, i llavors exigim-lo amb transparència i detalladament. Tocarà escriure molt i molt detalladament.

5. Una altra qüestió interessant, potser una de les més necessàries, és obtenir retorn molt continuat del seu progrés. No els veiem la cara com abans, i hi ha dubtes de si han entès quelcom o no. No estem segurs de si encara segueixen el fil de les classes, necessitem assegurar-nos de forma periòdica.

La cinquena recomanació és demanar setmanalment algun retorn a l'alumnat, com l'entrega d'una tasca i/o la participació en consultes. La tasca pot ser el resum de la teoria penjada, pot ser respondre una pregunta del temari, ho podeu fer amb algun qüestionari, o demanant que es gravin explicant un tema, mil i un exemples d'inputs que demostrin que segueixen l'assignatura, però setmanalment demanar-ne. També pot servir fer sessions de

consultes/tutories periòdiques i fer seguiment de la participació a les mateixes.

6. Aquí apareix un sisè consell, les tasques o entregues setmanals cal avaluar-les i donar-ne resposta també en breu temps, no més de 24h. Necessiten saber que els responem. És clau que just passada l'entrega de la tasca es pengi la solució, o les pautes de solució, o la rúbrica, o que doneu corregida cada tasca. No només una nota.

I seguint amb això, no ens emboliquem massa a valorar les tasques amb notes de 0 a 10, jo faig tres nivells: no arriba, arriba, ha arribat molt bé. Serà més efectiu, i àdhuc més adient.

7. No tingueu por de demanar-los la seva pròpia valoració, la seva "autoavaluació", que aprenguin a posar-se nota a si mateixos. És una prova clara del procés d'aprenentatge. Alhora que es valorin entre ells, que es posin entre ells diferents notes, i feu una mitjana o alguna proporció, que els compti una mica.

Aquesta és la setena recomanació, proveu de seguir aquests mètodes de compromís en la seva pròpiavaluació. Funcionen, us ho asseguro. I sobretot, motiven moltíssim.

8. Las tasca de fer les classes online fa que ells puguin atendre de forma síncrona o asíncrona les sessions. Si és síncrona, demaneu que usin el xat, és a dir, que facin preguntes. Fins i tot podeu exigir que tothom faci almenys una pregunta.

Depèn molt i molt del nombre d'alumnes, però el meu vuitè consell és que els forceu dins de les possibilitats a fer preguntes, a participar durant la sessió. Es pot passar llista, i demanar que obrin la càmera un moment o el micròfon, per fer-se visibles.

I si ho miren asincronament, useu les eines H5P, o qualsevol altre forma d'assegurar el seguiment. No importa tant què pregunten sinó que ho facin. Genera atenció i, per tant, motivació.

9. També recomano molt fer servir la següent dita: -la imaginació al poder!-. Sigueu creatius, obriu un compte a Twitter perquè pengin idees o respostes o aportacions, obriu un blog, un

TikTok mostrant una maqueta o una peça que han dissenyat.... hi ha tantíssimes idees per fer.

Ara és el moment, aprofiteu l'ocasió, i useu l'enginy i la creativitat. No tingueu por a inventar, novena recomanació. Sempre és motivador descobrir formes noves d'aprendre, i engrescareu a l'alumnat, i a vosaltres mateixos.

10. El desè consell és demanar-los que entre ells també es connectin. La idea de grups de treball, de grups d'estudi, de treballs col·laboratius, els engresca i crea llaços forts. Podeu demanar que us convidin a alguna sessió, o que us deixin veure si usen Trello o alguna eina de planificació. Però és positiu fer algun tipus de seguiment.

Finalment i per acabar, una petita reflexió final: no cal dissimular, aquest pas abrupte a la no presencialitat pot tenir repercussions no desitjades en la nostra activitat acadèmica. No som una universitat online. No en sabem encara prou. Estem fent el que podem. Però si mantenim la nostra voluntat de fer bona docència, i seguim atents a que aprenguin, si ens arremanguem de debò, ho podem fer molt bé.

Així que no us desespereu, no tireu la tovallola, seguiu endavant, poc a poc millorarem. Si nosaltres, el professorat, assumim honestament aquest compromís, els nostres estudiants més fàcilment també assumiran la seva responsabilitat, i comprendran una veritat com un temple, i és que a la fi, ells i només ells, són els principals responsables del seu aprenentatge.

Març 2020 – tercera setmana de confinament
Ariadna Llorens